

Ruim baan voor planten en dieren langs de Kromme Rijn

De zorg voor schoon water is één van de kerntaken van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Om de waterkwaliteit te verbeteren, legt het waterschap natuurvriendelijke oevers aan, samen met andere organisaties.

De snelstromende Kromme Rijn met zijn steile oevers bood amper leefmogelijkheden voor planten, vissen en andere waterdieren. De rivier is een belangrijke ecologische verbinding voor planten en dieren. Om een meer gevarieerd (onderwater)leven te krijgen, heeft het waterschap op diverse plekken in Odijk en Bunnik natuurvriendelijke oevers aangelegd langs het water.

Oever Odijk vanuit de lucht (zicht vanaf de Rijnseweg)

Kromme Rijn

Ontwikkeling planten en dieren

Een natuurvriendelijke oever heeft een flauw aflopende waterkant, waardoor er een geleidelijke overgang van water naar land ontstaat. De waterdiepte varieert, zodat er verschillende water- en oeverplanten op en in de oevers groeien. De planten trekken verschillende karakteristieke vissen, insecten, vogels, zoogdieren en andere waterdieren aan. Bijvoorbeeld de weidebeekjuffer, de ringslang, het oranjepijpje en de ijsvogel. Ze zoeken er voedsel, schuilen er, of planten zich voort.

Dieren kunnen nu makkelijker het water in en uit. Ze trekken via de oevers van de ene plek naar de andere plek. De waterplanten hebben een zuiverende werking. Hierdoor verbeteren de waterkwaliteit en het doorzicht.

Oever met beekpunten en onderwaterbeschoeiing

Lint van oevers in het landschap

Langs de Kromme Rijn zijn op meerdere plaatsen natuurvriendelijke oevers aangelegd. Er worden nog grote delen natuurvriendelijker ingericht. Zo ontstaat een lint van oevers met een gevarieerd (onderwater) leven en krijgt de rivier een meer natuurlijk karakter.

Aanleg van natuurvriendelijke oever langs het Rijnpad in Odijk

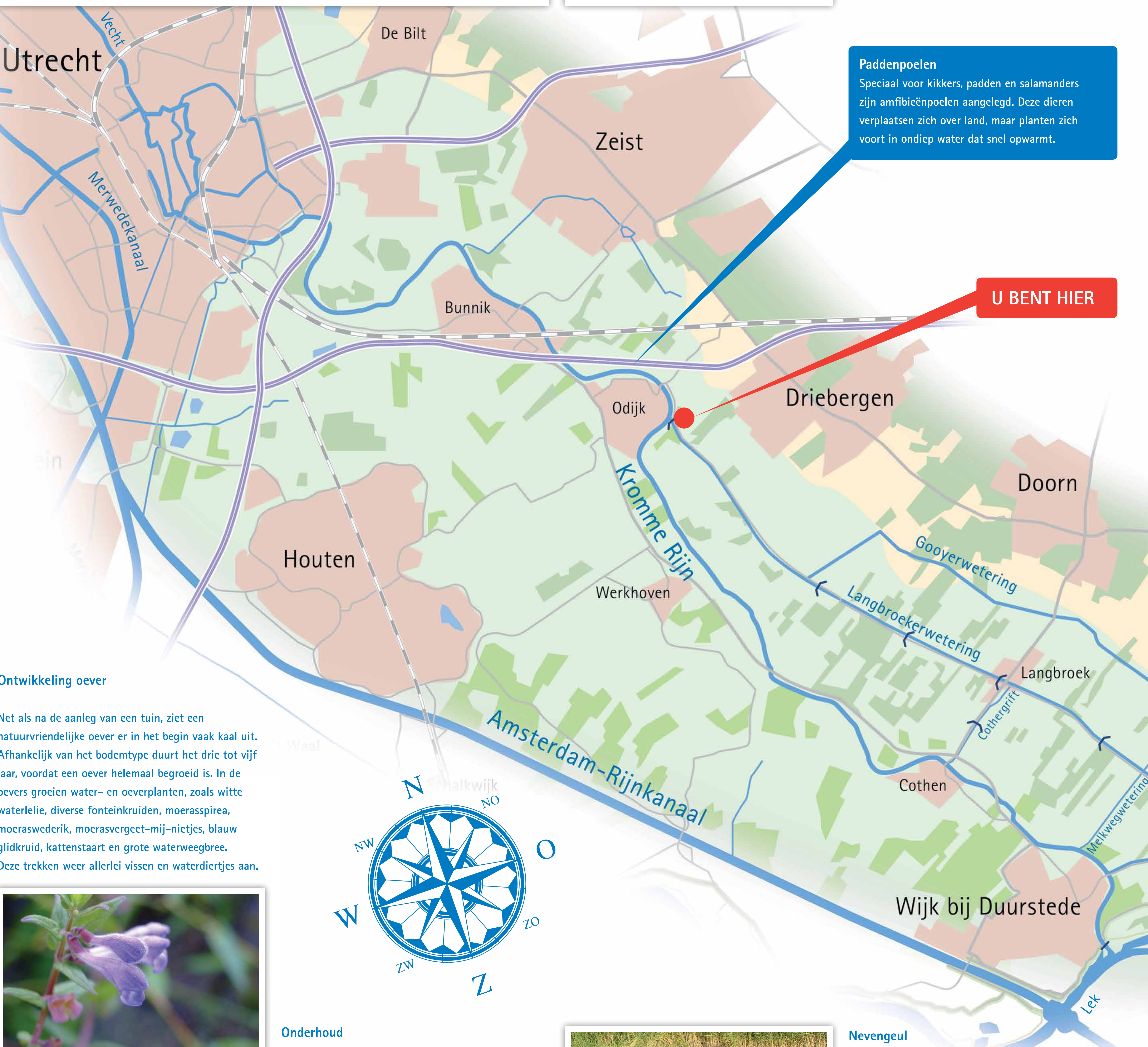
Brede oever

Het water in de Kromme Rijn kan erg snel stromen. Om te voorkomen dat de oever wegspoelt, ligt op sommige plaatsen een houten beschoeiing onder water. Hier rot het hout vrijwel niet. Achter deze beschoeiing is de oever enkele meters afgegraven. Hierdoor is er een meer geleidelijke, relatief luwe overgang tussen water en land ontstaan. Over een lengte van 6 km is maar liefst 70.000 m3 grond en zand verwijderd. De breedte van de oever varieert van een halve meter tot 20 meter, afhankelijk van de beschikbare ruimte.

Paddenpoelen

Speciaal voor kikkers, padden en salamanders zijn amfibiepoelen aangelegd. Deze dieren verplaatsen zich over land, maar planten zich voort in ondiep water dat snel opwarmt.

U BENT HIER

Ontwikkeling oever

Net als na de aanleg van een tuin, ziet een natuurvriendelijke oever er in het begin vaak kaal uit. Afhankelijk van het bodemtype duurt het drie tot vijf jaar, voordat een oever helemaal begroeid is. In de oevers groeien water- en oeverplanten, zoals witte waterlelie, diverse fonteinkruiden, moeraspirea, moeraswederik, moerasvergeet-mij-nietjes, blauw glidkruid, kattenstaart en grote waterweegbree. Deze trekken weer allerlei vissen en waterdierjes aan.

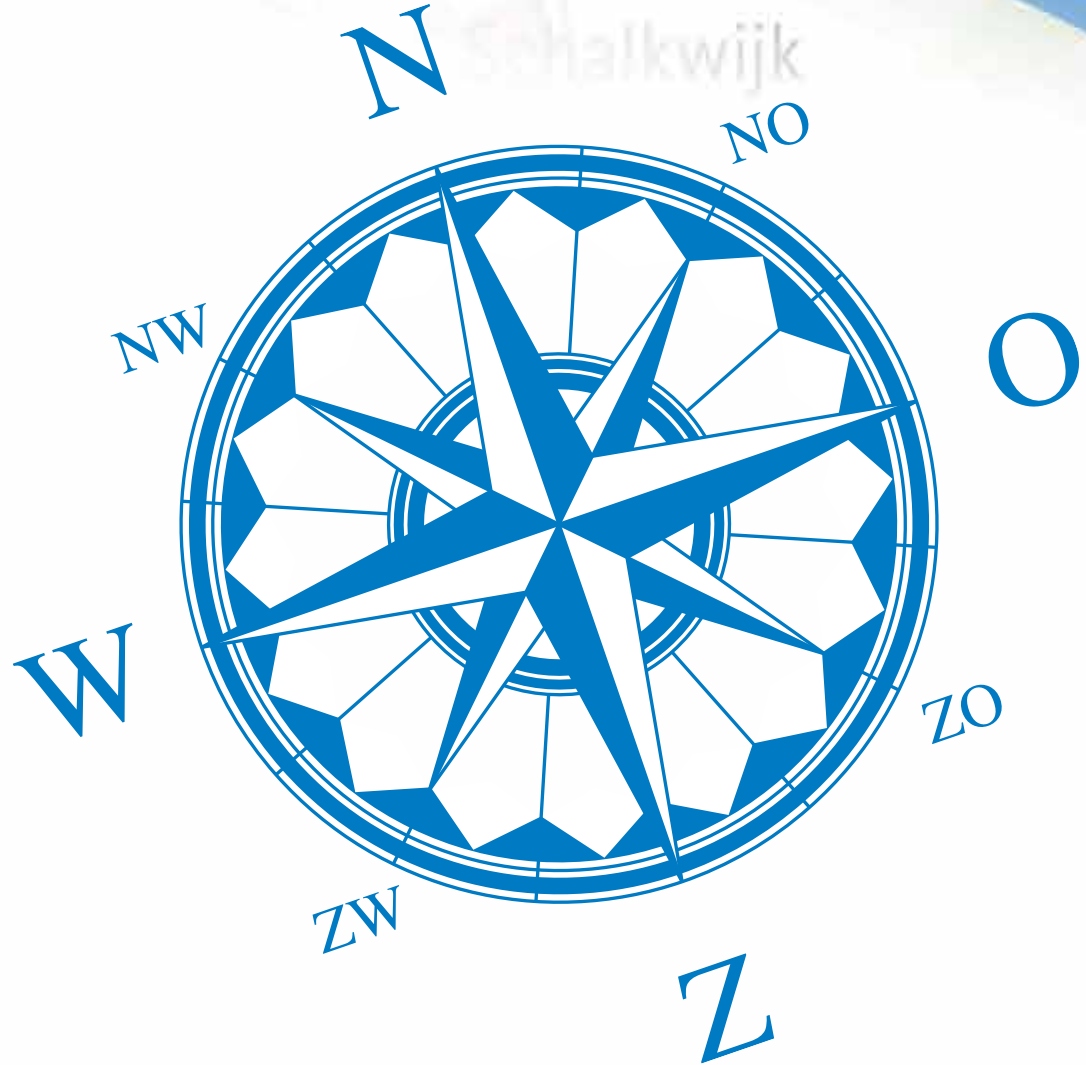
Blauw glidkruid

Moerasvergeet-mij-nietje

Kattenstaart

Onderhoud

Ook een natuurvriendelijke oever heeft onderhoud nodig. Daarom maait het waterschap de oever en verwijdert opschietende boompjes op het droge gedeelte van de oever. Per maaibeurt blijft een deel van de oever- en waterplanten staan. Het maaisel wordt bijna altijd afgevoerd om de oever minder voedselrijk te maken.

Maaien oever

De Kromme Rijn vroeger

De Kromme Rijn is vermoedelijk rond het jaar 1000 voor Christus ontstaan en was ooit de belangrijkste aftakking van de Rijn naar de Noordzee. In 1122 liet bisschop Godebald van Utrecht de Kromme Rijn afdammen bij Wijk bij Duurstede. De Lek voerde voortaan het Rijnwater af. Ten tijde van de afdamming was de Kromme Rijn ongeveer 100 meter breed en een walhalla voor de natuur. In de loop der jaren werd de rivier getemd, rechtgetrokken en geschikt gemaakt als aanvoerkanaal voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Natuur was minder belangrijk, het ging om de verdediging van Utrecht en Holland.

Oppompen water voor de fruitteelt

Kanoën op de Kromme Rijn

En nu: water aan- en afvoer

Tegenwoordig voert de Kromme Rijn het regenwater af van een 21.000 ha groot gebied. Maar ook zorgt de rivier voor de aanvoer van water voor de stadgrachten van Utrecht en de Vecht. Hiervoor wordt water ingelaten uit de Lek bij Wijk bij Duurstede. Dit water is ook van levensbelang voor de agrarische sector. Fruitteelters in het gebied pompen water uit de rivier om de bloesem tijdens nachtvorst te beschermen of om hun boomgaard te besproeien tijdens droogte.

Nevengeul

Hier langs de Rijnseweg ligt een nevengeultje dat gevoed wordt met water uit de Langbroekerwetering. De bodem bestaat uit grof zand dat hier van nature in de ondergrond aanwezig is. Om meer variatie en structuur op de bodem te krijgen, zijn grind en stenen aangebracht. Vissen die houden van stromend water, zoals riviergrondel, winde en bermpje, kunnen hier hun eitjes afzetten. Op diverse plaatsen in de nevengeul liggen stammetjes en takken. Hierdoor ontstaat meer afwisseling in stroomsnelheid. Veel kleinere onderwaterdierjes, zoals libellelarven, kokerjuffers, schaatsenrijders en waterkevers, profiteren hiervan. Ook kunnen vissen er schuilen. Direct langs de nevengeul ligt de wortelkruit van een boom, waarin de ijsvogel kan nestelen.

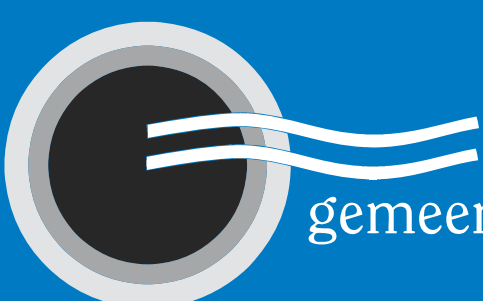

Ijsvogel

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

veilige dijken • droge voeten • schoon water

gemeente Bunnik

Utrechts
Landschap

www.destichtserijnlanden.nl

De uitvoering van het project wordt gesubsidieerd op basis van het Agenda Vitaal platteland van de provincie Utrecht.

PROVINCIE UTRECHT

Europees Landbouwfonds voor
plattelandsontwikkeling
Europa investeert in
zijn platteland.